
Arviointikertomus 2023

Parkanon kaupunki

Sisällysluettelo

1. Tarkastuslautakunnan toiminta	3
1.1 Kokoonpano	3
1.2 Tehtävät.....	3
1.3 Yhteys tilintarkastajaan	4
1.4 Toimintamuodot.....	4
2. Vuoden 2022 arviointikertomuksen käsittely.....	5
3. Tavoitteiden toteutuminen sekä toiminnan tuloksellisuuden ja tarkoituksenmukaisuuden arviointi.....	7
3.1 Sivistystoimi/-lautakunta	7
3.2 Tekninen toimi/ -lautakunta.....	8
3.3 Tietohallinto/ ICT- palvelut.....	9
3.4 Henkilöstö ja hyvinvointi	9
3.5 Rakennus- ja ympäristölautakunta.....	10
3. 6 Konserniyhtiöt ja konserniohjaus	11
3.7 Päätöksenteko ja hallinto	13
3.8 Taloudellisten tavoitteiden toteutuminen	13
4. Keskeiset suositukset ja kysymykset kaupunginhallitukselle.....	15
5. Arviointikertomuksen käsittely	15

Tarkastuslautakunta

1. Tarkastuslautakunnan toiminta

1.1 Kokoonpano

Kuntalain 121.1 §:n mukaan valtuusto asettaa tarkastuslautakunnan hallinnon ja talouden tarkastuksen sekä arvioinnin järjestämistä varten. Lautakunnan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan tulee olla valtuutettuja.

Kaupunginvaltuusto on 23.8.2021 valinnut toimikaudeksi 2021-2025 tarkastuslautakuntaan seuraavat jäsenet ja varajäsenet (KV 10 §/2021). Nimen perässä on esitetty jäsenten osallistuminen arviointivuoden 2023 kokouksiin. Arviointivuoden 2023 aikana on pidetty yhteensä 11 kokousta.

Varsinaiset jäsenet

Tuominen Juha (pj)	(11)
Sälkänmäki Mira (varapj)	(10)
Kemppainen Tuomo	(11)
Kallioniemi Satu	(10)
Uotila Jyrki	(10)

Henkilökohtaiset varajäsenet

Majamaa Pentti	(0)
Pöyhölä Päivi	(0)
Runsas Pertti	(0)
Piikkilä Miia	(0)
Vahosalmi Petri	(1)

Tarkastuslautakunnan jäsenillä on ollut seuraavat ns. pysyvät esteellisyydet. Juha Tuominen on Suomen Lakitilitoimiston toimitusjohtaja. Yhtiö tekee Parkanon Vuokratodit Oy:n sekä Parkanon Vesi Oy:n kirjanpito- ja palvelut. Satu Kallioniemi toimii Kiinteistö Oy Väistön ryhmäkodit isännöitsijänä ja hänen yrityksensä tuottaa isännöintipalvelut myös Parkanon Vuokratodit Oy:lle (T:mi K-Service). Satu Kallioniemi toimii myös elinvoimatoimikunnan varajäsenenä.

Tarkastuslautakunnan päätökset tehdään ilman viranhaltijaesittelyä puheenjohtajan selostuksen pohjalta.

1.2 Tehtävät

Tarkastuslautakunnan tehtävänä on kuntalain 121 §:n mukaan mm. arvioida, **ovatko valtuuston asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet toteutuneet sekä onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla.** Tuloksellisuutta tarkastellaan laajasti

Tarkastuslautakunta

toiminnan onnistuneisuutena, arvioiden miten hyvin kunta täyttää tehtävänsä asukkaiden palvelujen tuottajana. Lisäksi tarkastuslautakunnan tehtävänä on valvoa sidonnaisuusilmoitusvelvollisuuden noudattamista ja saattaa sidonnaisuusilmoitukset valtuustolle tiedoksi.

Tarkastuslautakunta antaa valtuustolle kultakin vuodelta arviointikertomuksen, jossa esitetään arvioinnin tulokset. Arviointikertomus käsitellään valtuustossa tilinpäätöksen yhteydessä.

Hallitus antaa valtuustolle lausunnon toimenpiteistä, joihin arviointikertomus antaa aihetta (KunL 121.5 §).

1.3 Yhteys tilintarkastajaan

Kaupunginvaltuusto on 20.2.2023 valinnut BDO Audiator Oy:n kaupungin tilintarkastusyhteisöksi vuosille 2023-2027. Vastuullisena tilintarkastajana on ollut JHT Vesa Keso, joka on toiminut myös tarkastuslautakunnan sihteerinä ja pöytäkirjanpitäjänä. Konserniyhtiöitä on tarkastanut HT Iida Holopainen. Lisäksi kaupungin tarkastusryhmään on kuulunut tarkastaja Sanna Peuranen ja KHT Heidi Puputti.

1.4 Toimintamuodot

Tarkastuslautakunta on käsitellyt kokouksissaan kuntalain ja tarkastussäännön edellyttämiä asioita tilivuodelle 2023 erikseen sovitun kokousaikataulun ja työsuunnitelman mukaisesti. Kokouksissa on saatu selvityksiä johtavien viranhaltijoiden toimesta kunnan toiminnan ja talouden tavoitteiden toteutumisesta sekä toiminnan tuloksellisuudesta ja tarkoituksenmukaisuudesta.

Arviointivuoden 2023 kokouksissa on ollut kuultavina kaupunginjohtaja, hallinto- ja talousjohtaja, tietohallintojohtaja, tekninen johtaja, sivistysjohtaja, hyvinvointikoordinaattori, henkilöstöpäällikkö, rakennustarkastaja, Parkanon Vesi Oy:n toimitusjohtaja ja Lupinet Oy:n hallituksen puheenjohtaja.

Hallintosääntö 74 §:n mukaan tilintarkastajalla ja lautakunnan määräämillä luottamushenkilöillä

Tarkastuslautakunta

ja viranhaltijoilla on läsnäolovelvollisuus lautakunnan kokouksessa lautakunnan niin päättäessä.

2. Vuoden 2022 arviointikertomuksen käsittely

Tarkastuslautakunta toteaa, että kaupunginhallitus ja hallintokunnat antoivat asialliset vastaukset esitettyihin kysymyksiin ja havaintoihin.

Vuoden 2022 arviointikertomuksessa tarkastuslautakunta esitti seuraavat keskeiset havainnot ja kysymykset kaupunginhallitukselle.

- 1) Tarkastuslautakunta suositaa, että määrärahaylitykset tuotaisiin hyvän hallintotavan mukaisesti valtuuston päätettäväksi jo tilikaudella.

Antamassaan vastauksessa kaupunginhallitus totesi, että määrärahojen systemaattista seuranta on parannettu ja parannetaan edelleen tarpeen mukaan. Keskeinen keino on puoliväli tilanteesta tehtävä toteumaennuste. **Voidaan todeta, että tilikauden aikana ohjetta on noudatettu mm. sivistystoimen talousarvion ylityksen osalta.**

- 2) Tarkastuslautakunta suositaa, että suuruusluokaltaan merkittävät sopimukset hyväksyttäisiin valtuustossa (Pihlajalinnan ja kaupungin välinen sovintosopimus hyväksyttiin valtuustossa talousarviomuutoksena).

Antamassaan vastauksessa kaupunginhallitus totesi, että hallintosäännön perusteella hallitus ja lautakunnat vastaavat sopimuksista. Periaatteellisella tasolla valtuustolla ei siten ole toimivaltaa sopimusasioihin. Asiaan voidaan ottaa kantaa hallintosäännön päivityksen yhteydessä. Voidaan todeta, että 1.4.2024 voimaan tulleen hallintosäännön mukaan erityisiä muutoksia tai tarkennuksia ei hallintosääntöön tehty. **Tarkastuslautakunta kiinnittää kuitenkin huomiota siihen, että talousarviomuutokset kuuluvat valtuuston toimivaltaan, joten valtuuston toimivallan käyttäminen edellyttää sitä, että talousarviomuutoksen edellyttäviä sitovia sopimuksia ei voi tehdä ennen kuin talousarviomuutoksesta on valtuustossa päätetty.**

- 3) Näkeekö kaupunginhallitus tarvetta sisäisen valvonnan käytäntöjen ja ohjeistuksen parantamisessa? Ja miten se aikoo tarvittaessa niitä kehittää?

Antamassaan vastauksessa kaupunginhallitus totesi, että ohjeistus itsessään on ajan tasalla. Käytäntöjen parantaminen on tarpeellista. Ongelmia on ollut erityisesti sopimusvalvonnassa ja talouden seurannassa. Sopimusvalvonta on nykytilanteessa olennaisesti helpompaa, koska sote-sopimuksia Pihlajalinnan ja Kihniön kanssa ei enää ole. Taloudenseuranta on parannettu ja parannetaan edellä kohdassa 1 kuvatulla tavalla. **Voidaan todeta, että sopimusvalvonnassa ei ole tarkastusvuonna tullut esille uusia puutteita tai ongelmia.**

- 4) Tarkastuslautakunnan näkemyksen mukaan talouden ennustamisen luotettavuuteen ja talousarvion toteutumien seurantaan tulee kiinnittää huomiota. Talousennusteiden tulisi antaa tilikauden aikana olennaisilta osin oikean kuvan tilikauden tuloksesta ja

Tarkastuslautakunta

taloudellisesta asemasta.

Antamassaan vastauksessa kaupunginhallitus totesi, että talouden ennustamisessa loppuvuonna 2022 epäonnistuttiin. Tähän oli useampikin syy. Pääsyy oli, että vs. kaupunginjohtaja ja vs. kehitysjohtaja eivät osanneet tulkita käytössä olevaa talousdataa oikein. Myös ennakoimattomia menoja tuli loppuvuonna niin kaupungin omasta kuin ulkopuolisten palvelutuottajien toiminnasta. Sairaanhoidopiiriin alijäämää jouduttiin kattamaan kuntayhtymän konserniohjauksen pettäessä. Sosiaali- ja terveystalouden siirtyminen kaupungilta hyvinvointialueelle on olennaisesti helpottanut talouden ennakoitavuutta. **Voidaan todeta, että talouden ennustaminen on ollut tarkastusvuonna tarkempaa.**

5) Kaupungin omistamien kiinteistöjen vuokraamisessa noudatettavien periaatteiden laadinta ja käyttöönotto.

Antamassaan vastauksessa kaupunginhallitus totesi, että kaupungin omistamien kiinteistöjen vuokraamista ulkopuolisille tapahtuu hyvin vähän. Toiminnan vähäisyyden vuoksi tällaisia periaatteita ei ole nähty tarpeelliseksi luoda. Mikäli vuokraamistoiminta lisääntyy esim. vanhalla lukiolla, voidaan asiaa tarkastella uudelleen. **Voidaan todeta, että vuokraustoiminnan periaatteita ei ole laadittu. Vuokraustoiminnan periaatteet ovat kuitenkin nousseet esille taloustyöryhmän toiminnan myötä.**

6) Tarkastuslautakunta näkee tarpeelliseksi varmistua siitä, että kaikkien konserniyhtiöiden osalta toteutetaan aktiivista konserniohjausta ja -valvontaa.

Antamassaan vastauksessa kaupunginhallitus totesi, että yhteisö, jossa kunnalla on määräysvalta, on kunnan tytäryhteisö. Kunta tytäryhteisöineen muodostaa kuntakonsernin. Parkanon kaupungin merkittävimmät tytäryhteisöt ovat Parkanon Vesi Oy, Parkanon Vuokrakodit Oy, Kehitys-Parkki Oy, Parkanon Jäähalli Oy, Lupinet Oy, Parkanon Teollisuustalo Oy, Kiinteistö Oy Parkanon Paloasema, Kiinteistö Oy Väistön Ryhmäkodit ja Parkanon Teollisuustalo Oy. Aktiivisen konserniohjauksen ja valvonnan suorittaminen ei ole helppo tehtävä ja se vaatii em. yhtiöiden hallinnossa toimivilta luottamushenkilöiltä ja viranhaltijoilta tarkkaavaisuutta ja huolellisuutta. Parkanon kaupunginhallituksen kokousten vakioasiakohdaksi (-pykäläksi) on otettu yhtiöiden asiat, millä pyritään siihen, että kaupunginhallituksessa nousisivat käsiteltäväksi kaikki ajankohtaiset omistajaohjausasiat.

Kaupunginjohtajalla on läsnäolo- ja puheoikeus asiantuntijaroolissa Parkanon Vuokrakodit Oy:n ja Kehitys-Parkki Oy:n hallituksissa, mikä mahdollistaa tiedonkulun em. yhtiöiden asioista. Toimialajohtajat tai muut viranhaltijat eivät ole minkään yhtiöiden hallitustyöskentelyssä mukana. Tässä olisi kehityskohde, jolla aktiivista konserniohjausta ja valvontaa voitaisiin parantaa. Tämä ei tarkoita, että luottamushenkilöiden roolia yhtiöiden hallinnossa väheksyttäisiin millään tavalla. Yhtiöiden hallitusten asiantuntijajäsenyydet tulisi ottaa harkintaan ja täydentää esim. Parkanon Vesi Oy:n hallitusta teknisellä johtajalla.

Voidaan todeta, että konserniyhtiöiden valvonta on saadun selvityksen mukaan toiminut kohtuullisen hyvin. Asiaa käsitellään erikseen tämän kertomuksen kohdassa 3.6.

7) Tarkastuslautakunta suosittelee, että tilinpäätöksessä kiinnitettäisiin tarkempaa huomiota tavoitteiden toteutumisen kuvaamisessa, mm. teknisen toimen ja konserniyhtiöiden osalta.

Antamassaan vastauksessa kaupunginhallitus totesi, että talousarvion käyttötalousosiota parannetaan vuoden 2024 talousarvioon. Erityisesti tavoitteiden asetantaa ja seurantaa selkiytetään.

Tarkastuslautakunta

Voidaan todeta, että erityisesti teknisen toimen osalta tavoitteiden toteutumisen kuvaamista voisi edelleen parantaa.

3. Tavoitteiden toteutuminen sekä toiminnan tuloksellisuuden ja tarkoituksenmukaisuuden arviointi

Tarkastusvuoden toimintaa on leimannut vahvasti ennuste talouden tulevasta heikkenemisestä. Vuoden 2024 talousarvion valmistelun yhteydessä selvisi tiedot valtionosuuksien merkittävästä supistumisesta, jopa n. 2,5 miljoonaa euroa. Taloudellista painetta tulee myös mm. korkojen noususta sekä hyvinvointialueen maksamien vuokratulojen jatkuvuuden epävarmuudesta. Huolimatta vuoden 2023 hyvästä tuloksesta, suunnitelmakautteen kohdistuu siis merkittävää sopeutuspainetta. Kaupunginhallitus asetti talouden sopeuttamistyöryhmän lokakuussa 2023.

3.1 Sivistystoimi/-lautakunta

Sivistyspalvelujen toiminta-ajatuksena on edistää kuntalaisten hyvinvointia laadukkaita sivistyspalveluita tuottamalla. Sivistyspalvelut mahdollistavat kaikille parkanolaisille oppimisen, itsensä toteuttamisen ja kehittämisen sekä virikkeellisen elämän. Sivistyspalvelut luovat edellytyksiä, jotta jokainen ihminen voi elää aktiivista, luovaa ja merkityksellistä elämää. Yhteistyö, kumppanuudet sekä kuntalaisten osallisuus ovat palveluiden toteuttamisessa keskeisenä toiminta-ajatuksena.

Sivistyslautakunta vastaa sivistyspalvelujen osalta varhaiskasvatuksesta, perusopetuksesta sisältäen erityisopetuksen, lukiokoulutuksesta, kirjastotoimesta, vapaa-aikapalveluista sisältäen kulttuuri-, liikunta- ja nuorisopalvelut, sekä aikuiskoulutus- ja musiikkiopistotoiminnasta.

Sivistystoimen tavoitteita ja niiden toteutumista on selvitetty varsin laajasti tilinpäätöksessä 2023.

Tarkastustoiminnan yhteydessä tarkastuslautakunta on kuullut sivistysjohtajaa ja saadun selvityksen mukaan sivistyslautakunnan alaisen toiminnan toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen vuonna 2023 on ollut keskeisiltä osin tavoitteiden mukaista.

Sivistystoimen keskeiset toiminnalliset tavoitteet.

1. Edistää ja tukea lasten ja nuorten turvallista kasvua ja oppimista sekä vahvistaa lapsiperheiden osallisuutta ja hyvinvointia muuttuneessa toimintaympäristössä.
2. Luoda palveluverkostoon kumppanuuksia sekä jokaisen osallisuuden ja vaikuttamisen mahdollisuuksia toimialan sisällä sekä laajasti eri verkostojen kanssa.
3. Kehittää toimintaympäristöjä kuntalaisten kohtaamispaikoiksi ja kansalaistoiminnan keskuksiksi, jotka mahdollistavat liikkumisen, virkistymisen sekä viihtymisen yhdessä.

Tarkastuslautakunta

Taloudellisten tavoitteiden osalta voidaan todeta, että sivistyslautakunnan talousarviototeutuma oli 100 %. Tässä tulee kuitenkin huomioida, että loppuvuodesta 2023 sivistyslautakunnalle myönnettiin 780 000 euron lisämääräraha. Perussyy lisämäärärahan tarpeeseen ei niinkään ole kustannusten nousu vaan alibudjetointi. Sinänsä toimintamalli on ollut oikea edelliseen tilikauteen verrattuna, jolloin sivistystoimi ylitti talousarvionsa 453 000 euroa. Tällöin tarkastuslautakunta suositti, että määrärahaylitykset tuotaisiin hyvän hallintotavan mukaisesti valtuuston päätettäväksi jo tilikaudella. Näin voidaan nyt katsoa toimitun. **Tarkastuslautakunta kuitenkin kiinnittää huomiota siihen, että talousarvio tulisi laatia mahdollisimman realistisesti laatimishetkellä olevien tietojen perusteella.**

Saadun selvityksen mukaan sivistystoimessa on ryhdytty toimenpiteisiin tuloksellisuuden parantamiseksi. Toimenpiteinä on mm. koulukuljetuksissa otettu käyttöön optiovuodet ilman indeksikorotusta. Lisäksi esimiesten kustannustietoisuutta on parannettu ja liikuntapaikkojen nykytila-analyysillä parannettu tilojen käyttöä ja ylläpitoa. Erilaisten kyselyiden avulla on pyritty parantamaan palveluiden laatua ja työhyvinvointia.

Tarkastuslautakunta toteaa, että henkilöstötarpeen ja säästötavoitteiden välinen ristiriita voi jatkossa vaikuttaa toiminnallisten tavoitteiden toteutumiseen. Sivistystoimeen kohdistuu myös ratkaisemattomia tilakysymyksiä.

Nykyinen sivistysjohtaja aloitti toimessaan heinäkuussa 2023.

3.2 Tekninen toimi/ -lautakunta

Tekninen lautakunta turvaa osaltaan kaupunkielämän ja kunnallisen infrastruktuurin toiminnan perusedellytykset mm. tuottamalla kunnallisteknisiä ja kiinteistöhoitopalveluja. Lisäksi tekninen lautakunta suunnittelee ja rakentaa katuja sekä muita liikenneväyliä, yleisiä alueita sekä viheralueita ja huolehtii niiden kunnossapidosta.

Tarkastustoiminnan yhteydessä tarkastuslautakunta on kuullut teknistä johtajaa. Saadun selvityksen mukaan toiminnalliset tavoitteet ovat toteutuneet olennaisilta osin hyvin vuonna 2023.

Alkuvuonna tehdyn ennusteen perusteella tunnistettiin talousarvion ylittyminen. Kaupunginvaltuusto myönsi syyskuussa 434 000 euron lisämäärärahan ylitysriskin vuoksi. Toimialan talous toteutui muutetun talousarvion mukaisena.

Investointien osalta tilanne on vastaava kuin edellisenäkin vuonna eli investoinnit eivät toteutuneet suunnitellusti. Investointien määrä talousarviossa oli 1,7 M€ ja toteutuma 1,2 M€. **Tarkastuslautakunta kiinnittää huomioita investointien toteutumiseen suunnitellusti.**

Tarkastuslautakunta

Saadun selvityksen mukaan myös teknisessä toimessa on ryhdytty toimiin tuloksellisuuden parantamiseksi. Tähän liittyen teknisen johtajan antaman selvityksen mukaan kaupunki on ottamassa käyttöön Senaattikiinteistöjen tuottaman kuntien tietopalvelun. Palvelu on maksuton ja tuottaa kaupungille tilajohtamisen työkaluja.

3.3 Tietohallinto/ ICT- palvelut

ICT-palvelut sisältävät alakohdat Ict-palvelut, Ulkoiset yhteydet, Oma verkko ja palvelimet sekä Ohjelmistojen ylläpito. ICT-palvelujen tehtävänä on järjestää tietoteknisiä palveluja sekä varmistaa kaupungin tietoteknisten järjestelmien toimivuus ja ajanmukaisuus.

Tarkastuslautakunta kuuli tietohallintojohtajaa erityisesti tietojärjestelmiin liittyen ja yleisesti kaupungin riskienhallinnan näkökulmasta. **Tarkastuslautakunta toteaa, että kaupungin pitää varmistua siitä, että se on riittävän varautunut tieto- ja kyberturvariskeihin. Kaupungin tulee kyetä turvamaan sen kriittinen toiminta kaikissa olosuhteissa. Tarkastuslautakunta pitää myös tärkeänä, että varmistutaan hallintosäännön edellyttämän riskienhallintaan liittyvän raportoinnin toteutumisesta myös tietohallinnon osalta.**

Tietohallinnon osalta toiminnallisten tavoitteiden voidaan todeta toteutuneen. Yhteistyö Pirkanmaan hyvinvointialueen kanssa on käynnistynyt. ICT:n siirto Kolmostien terveyden palveluissa kaupungilta hyvinvointialueelle on kuitenkin viivästynyt.

Tilinpäätöksen mukaan talousarvio alittui merkittävästi. Alitusta on erityisesti palveluiden ostoissa ja it-sovellusvuokrissa. Myyntituloja kertyi talousarviossa ennakoitua enemmän.

3.4 Henkilöstö ja hyvinvointi

Hyvinvointiraportti ja -kertomus

Tarkastuslautakunta kuuli hyvinvointikoordinaattoria ja sain myös kirjallisen esityksen käyttöönsä hyvinvointityölle asetettujen tavoitteiden toteutumisesta. Parkanon kaupunki laatii vuosittain hyvinvointiraportin ja valtuustokausittain laajan hyvinvointikertomuksen.

Vuonna 2023 kaupunki laatii hyvinvointityölle omat suunnitelmat johtotähtenä strategia ja laajan hyvinvointikertomuksen tavoitteet. Saadun selvityksen mukaan hyvinvointiraportoinnissa käytetään apuna sähköistä hyvinvointikertomustyökalua.

Saadun kirjallisen esityksen mukaan.

Tarkastuslautakunta

Vuonna 2023 Parkanon kaupungissa hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tavoitteeksi otettiin luoda pysyvät rakenteet hyvinvointityön toteuttamiseksi vuosikellon mukaan sekä tehdä hyvinvoinnin – ja terveyden edistämistä ohjaavat asiakirjat ajan tasalle valtuustokauden aikana. Sote-uudistuksessa sosiaali- ja terveyspalvelut siirtyvät hyvinvointialueiden järjestettäväksi (1.1.2023 alkaen), mutta vastuu kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistämisestä säilyy kunnilla. Uudistus toi puitesopimuksella kaupungin hyvinvointityöhön ns. yhdyspintatyön maakuntaan ja toimivan yhteistyön kehittäminen on kestänyt koko vuoden 2023 jatkuen edelleen. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen merkittävimmät yhdyspinnat ovat 2023 olleet paikallisen perhekeskustoiminnan käynnistäminen osana Pirkanmaan perhekeskusta, ennaltaehkäisevän päihde- ja väkivaltatyön rakenteet kuntiin ja hyvinvointivointialueelle, elintapaohjausta asukkaille sekä järjestö- ja yhdistysyhteistyömuotojen kehittämisen. Merkittävää valmistelua on ollut myös koulujen yhteisöllisen oppilashuollon kehittäminen maakunnallisesti. Myös valmistautuminen työllisyyden hoidon palaamiseen kuntiin vuonna 2025 on myös luonut uudenlaista yhteistyötä hyvinvointityöhön.

Asiakirjavalmistelussa Parkanon kaupunginvaltuusto on vahvistanut hyvinvointityöryhmän laatiman laajan hyvinvointikertomukseen sisältyvän hyvinvointisuunnitelman painopisteet 11.12.2023 luonnoksen esittelyn yhteydessä ja työtä on jatkettu sen pohjalta siten että koko asiakirja on päätöksenteko käsittelyssä valtuustolle 10.6.2024. Painopisteet ovat:

1. Hyvinvoiva parkanolainen
2. Osallistava ja yhteisöllinen parkanolainen
3. Turvallinen ja viihtyisä Parkano

Hyvinvointisuunnitelman painopisteet on laadittu kaupungin strategian sekä Pirkanmaan alueellisen hyvinvointisuunnitelman painopisteiden pohjalta sekä indikaattoreiden ja ilmiöiden tuottaman tiedon mukaan ja ne tukevat kaupungin strategian toteuttamista. Vuoden 2023 hyvinvointiraporttia on valmisteltu kevään 2024 aikana ja se tulee tuodaan valtuustolle käsittelyyn loppukesällä 2024. Hyvinvointiraportissa arvioidaan asetettujen painopisteiden, tavoitteiden ja toimenpiteiden tilanne.

Vuonna 2023 ensimmäistä kertaa jaettava valtion kannustin lisämääräraha kunnille eli ns. Hyte-kerroin osoittaa Parkanon olevan terveyden edistämisen tomissaan hyvää keskitasoa verraten muihin suomen kuntiin. Vuoden 2023 kerroin on 16,1€/asukas ja kertoimella 57 on Parkanon kaupungille jaettava tulos 99700€. Myös valtakunnallinen THL:n Tea- viisari mittari, Hyvinvointi-indeksi ja Tutkihallinto.fi mittarit näyttävät samaa sijoitusta Parkanolle valtakunnallisesti.

Vuonna 2023 terveydenedistämisen toimiin panostettiin myös useilla hankkeilla ja kehitettiin esimerkiksi liikuntaneuvonnan palvelua, harrastustoimintaa Suomen harrastamisen mallin avulla ja Kokoava - ruokakasvatushanketta kouluille. Kouluterveyskyselyn ja Move-mittauksien tulosten valossa lasten – ja nuorten hyvinvoinnissa tulee ohjataperheille elintapaohjausta ylipainon vähentämiseen, arki- ja lähiliikuntaan ja mielen hyvinvointiin.

Yhteistyö terveyden edistämisen vaikuttavuuden parantamiseksi vaatii paljon yhteydenpitoa ja koordinaatiota toimijoiden kesken, jolloin yhteistyö parhaimmillaan mahdollistaa uusien keinojen innovointia ja lisää ymmärrystä ongelmien juurisyistä. Moniammatillisen yhteistyön kehittäminen terveyden- ja hyvinvoinnin palveluissa vuonna 2023 selkeyttänyt myös Parkanossa eri toimijoiden välistä yhteydenpitoa ja tiivistänyt verkostomaista työskentelytapaa. Raportoinnissa pyritään saamaan jatkossa asiakirjat kaupungin vuosikelloon sopiviksi, jotta tiedot mittareista ja hyvinvoinnin tilanteesta voidaan ottaa tarkemmin huomioon osana talousarvio ja tilinpäätös menettelyä.

Tarkastuslautakunta

Henkilöstöraportti

Tarkastuslautakunta kuuli henkilöstöpäällikköä. Kaupunki laatii henkilöstöpäällikön toimesta vuosittain varsin kattavan henkilöstöraportin.

Saadun selvityksen mukaan toiminta on varsin kattavaa ja tavoitteet ovat tulleet pääosin saavutetuiksi. Esimerkiksi Parkanon kaupungin henkilöstön terveysprosentti on parantunut v. 2023 vuoteen 2022 verrattuna. Vuonna 2023 terveysprosentti oli 23,37%. Vastaava luku vuonna 2022 oli 19,9 %. Terveysprosentti kertoo kuinka isolla osalla henkilöstöstä ei ole ollut lainkaan sairauspoissaoloja kyseisen kalenterivuoden aikana.

Henkilöstöhallinnon haasteina tuotiin esille OVTES palkkausjärjestelmä, säästöihin liittyvä epävarmuus, sairauspoissaolojen hallinta sekä koulun ja varhaiskasvatuksen esimiesten työpaine.

Henkilöstöraportin mukaan pula koulutetusta työvoimasta näkyy Parkanon kaupungilla etenkin varhaiskasvatuksen tehtävissä. Työvoiman saatavuudessa ilmeni kertomusvuonna haasteita etenkin varhaiskasvatuksen opettajien kohdalla.

Tarkastuslautakunta kiinnitti erityisesti huomiota sivistystoimen henkilöstön runsaaseen vaihtuvuuteen. Tarkastuslautakunta toteaa, että vaihtuvuudella on vaikutusta myös kaupungin työnantajaimagoon ja lisää rekrytointitarvetta.

3.5 Rakennus- ja ympäristölautakunta

Rakennus- ja ympäristölautakunnan tehtävänä on huolehtia kunnan rakennusvalvontaviranomaiselle ja kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle kuuluvista tehtävistä. Rakennus- ja ympäristölautakunnan tehtävänä on huolehtia lisäksi sille hallintosäännössä annetuista tehtävistä. Rakennusvalvontaviranomaisen tehtävänä on valvoa kaavojen noudattamista, huolehtia rakentamista ja muita toimenpiteitä koskevien lupien käsittelemisestä sekä osaltaan valvoa rakennetun ympäristön ja rakennusten kunnossapitoa ja hoitoa siten kuin siitä säädetään, sekä huolehtia kunnassa tarvittavasta rakentamisen yleisestä ohjauksesta ja neuvonnasta. Rakennus- ja ympäristölautakunta hoitaa valtion asuntopolitiikkaan kuuluvien asioiden valmistelua ja täytäntöönpanoa. Ympäristönsuojeluviranomaisen tehtäviin kuuluvat ympäristönsuojelulain ja maa-aineslain lupa- ja valvonta asiat sekä vesi- ja vesihuoltolaissa ympäristönsuojeluviranomaiselle määrätyt tehtävät. Näiden lisäksi tehtäviin kuuluvat mm. jätehuollon valvonta sekä maasto- ja vesiliikennelaissa ja luonnonsuojelulaissa kunnalle määrätyt tehtävät. Rakennus- ja ympäristölautakunta hallinnoi ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-alueen palvelusopimusta ja seuraa sopimuksen toteutumista Parkanon kaupungin osalta.

Rakennus- ja ympäristölautakunnan osalta tavoitteita ja niiden toteutumista on esitetty varsin laajasti ja kattavasti tilinpäätöksessä.

Tarkastuslautakunta

Tarkastuslautakunta kuuli Rakennustarkastajaa. Saadun selvityksen mukaan toiminta on olennaisilta osin ollut asetettujen tavoitteiden mukaista. Rakennusvalvonnan kappalemäärinä mitattavien tavoitteiden toteutumiseen vaikuttaa suuresti kuntalaisten tekemien lupahakemusten ja tarkastuspyyntöjen määrä.

Tarkastuslautakunta kiinnitti huomiota rakennus- ja ympäristötoimen käyttämiin it-sovelluksiin. Saadun selvityksen mukaan ohjelmien toimivuudessa ja yhteensopivuudessa on puutteita.

Tarkastuslautakunta toteaa, että resurssien tarkoituksenmukainen käyttö edellyttää, että it-sovellusten hankinta- ja ylläpitosopimusten sopimustenmukaisuutta ja ohjelmien toiminnallisuutta seurataan. Tarkoituksenmukainen käyttö edellyttää mahdollisten päällekkäisyyksien kartoittamista. Päällekkäiset järjestelmät aiheuttavat myös turhia lisäkustannuksia.

3. 6 Konserniyhtiöt ja konserniohjaus

Konsernivalvonnan järjestäminen

Kaupunginhallitus valitsee kaupungin edustajat tytäryhtiöihin. Kaupunginhallitus ja kaupunginjohtaja johtavat ja ohjeistavat tytäryhtiöitä konsernin talouden ja toiminnan kehittämiseksi. Konserniyhteisöjen hallitukset ja toimitusjohtajat vastaavat niiden sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä ja tuloksellisuudesta. Konserniyhteisöt raportoivat konsernijohdolle sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä ja tuloksellisuudesta sekä merkittävien riskien hallinnasta. Kaupunginvaltuusto asettaa merkittäville tytäryhteisöille tavoitteet talousarviossa ja toimintakertomuksessa kaupunginhallitus esittää yhtiöiden selvitykset tavoitteiden toteutumisesta valtuustolle. Tytäryhteisöjen taloudellista asemaa seurataan tilinpäätösten avulla, niitä analysoidaan ja niistä raportoidaan kaupunginhallitukselle. Hallintosäännön mukaan kaupunginhallitus arvioi vuosittain omistajaohjauksen tuloksellisuutta kuntakonsernin kokonaisedun toteutumisen, riskienhallinnan ja menettelytapojen kannalta ja teettää arvioinnin kerran valtuustokaudessa. Arviointia on tehty kirjallisessa muodossa lähinnä tilinpäätöksen yhteydessä. Ulkopuolinen arviointi toteutetaan vielä tämän valtuustokauden aikana.

Tarkastuslautakunta kuuli tarkastuskaudella Parkanon Vesi Oy:n toimitusjohtajaa ja Lupinet Oy:n hallituksen puheenjohtajaa. Tarkastuslautakunta kuuli konsernivalvontaa ja -ohjaukseen liittyvissä asioissa myös talous- ja hallintojohtajaa.

Kummankaan yhtiöön ei kohdistu erityisitä taloudellisia tai toiminnallisia riskejä.

Saadun selvityksen mukaan molempien yhtiöiden taloudet ovat vakaalla pohjalla. Parkanon Veden luottoluokitus on AAA-luokassa.

Tarkastuslautakunta

Tarkastuslautakunta kiinnittää kuitenkin huomiota erityisesti Parkanon Veden merkitykseen huoltovarmuuden ja asukasturvallisuuden näkökulmasta. Varautumisen osalta todettiin, että eri viranomaisten edellyttämien varautumiseen liittyvien ohjeiden ja raporttien merkitys on pieni. Toimitusjohtajan mukaan suurin vaikutus varautumisen kannalta on tilanteen mukaisella toiminnalla.

Parkanon Veden osata saadun selvityksen mukaan todettiin, että konserninohjausta ei ole juurikaan ollut yhtiön perustamisen jälkeen. Toimitusjohtajan mukaan yhtiö on noudattanut kaupungin talousarviossa sille asetettuja tavoitteita.

Lupinet Oy:n osalta todettiin, että yhtiö on pääosin saanut kuituverkon rakentamisen päätökseen. Yhtiölle asetetut tavoitteet ovat siten pääosin toteutuneet. Lupinet Oy:n osalta konserninohjaus on ollut toimivaa.

Parkanon kaupunginvaltuuston 30.10.2017 hyväksymän konserniohjeen mukaan konserniohjeet on hyväksyttävä viivytyksettä jokaisen Parkanon kaupungin tytäryhteisön hallituksessa, jonka jälkeen ne sitovat tytäryhteisöä.

Parkanon Veden osalta, saadun tiedon mukaan, yhtiön hallituksessa ei ole hyväksytty kaupungin konserniohjetta. Yhtiö on perustettu vuonna 2018 ja toiminta on aloitettu vuoden 2019 alusta.

Tarkastuslautakunta toteaa, että kaupunginhallituksen tehtävänä on huolehtia valtuuston päätösten täytäntöönpanosta.

Tarkastuslautakunta toteaa, että tytäryhteisöiden toiminta on ollut tarkastusvuonna olennaisilta osin asetettujen tavoitteiden mukaista.

3.7 Päätöksenteko ja hallinto

Aikaisempina vuosina esiintyneiden ongelmien vuoksi tarkastuslautakunta tarkasti jälleen myös kaupungin sopimustoiminnan liittyviä seikkoja. **Selvityksen perusteella tarkastuslautakunta näkee hyvänä, että kaupungin sopimustoimintaa on terävöitetty.** Sopimukset dokumentoidaan Dynasty-asiakirjahallintajärjestelmään. Järjestelmässä sopimuksille tulee määrittää vastuuhenkilö. Järjestelmä ilmoittaa ennakkoviestillä vastuuhenkilölle, kun sopimuskausi on loppumassa. Kaupungilla on myös voimassa oleva sopimusohje. Tästä poikkeuksena nousee esille rakennus- ja

Tarkastuslautakunta

ympäristötoimen päällekkäiset IT – sovellukset (kohta 3.5).

Valtuusto hyväksyi kokouksessaan 19.12.2022 kaupungin uuden strategia 2026 ja päätti samalla, että elinvoimatoimikunta seuraa mittareita ja tavoitteiden toteutumista, sekä raportoi tavoitteiden toteutumisesta valtuustolle vuosittain. **Tarkastuslautakunta toteaa positiivisena asiana, että kaupunginvaltuusto sai 15.4.2024 kokouksessaan kattavan esityksen strategian toteutumisesta.**

Tarkastuslautakunta on kiinnittänyt vuoden aikana huomiota myös seuraaviin seikkoihin.

- Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä, että tarjouspyynnöt suunnitellaan niin, että kilpailutuksiin saadaan riittävästi tarjouksia.
- Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä, että rekrytointiin liittyvissä hakuilmoituksissa esitetään riittävän selkeästi valinnassa käytettävät kriteerit.
- **Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä, että kaikkien toimielimien päätöksenteossa noudatetaan asianmukaisia menettelytapoja ja selkeyttä.** Tarkastusvuoden aikana tarkastuslautakunta on useamman kerran kiinnittänyt huomiota poikkeamiin menettelytapasäännösten noudattamisessa. Mm. päätökset kaupunginhallitus 319/2023, kaupunginhallitus 335§/2023, kaupunginhallitus 108§/2024 ja sivistyslautakunta 54§/2024.
- **Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä, että kaupunki noudattaa julkisuuslain säännöksiä tietopyyntöihin vastatessaan ja toiminnassaan yleisesti.**

3.8 Taloudellisten tavoitteiden toteutuminen

Vuoden 2023 talousarvion toteutumisen osalta on huomioitava seuraavat poikkeamat muutettuun talousarvioon nähden:

- myyntituotot 1,3 milj. euroa positiivisempi kuin talousarviossa
- tuet ja avustukset 360 000 euroa positiivisempi kuin talousarviossa
- muut toimintakulut 350 000 euroa negatiivisempi kuin talousarviossa
- toimintakate 1,5 milj. euroa positiivisempi kuin talousarviossa
- verotulot 350 000 euroa positiivisempi kuin talousarviossa
- vuosikate 1,7 milj. euroa positiivisempi kuin talousarviossa
- tilikauden tulos 1,6 milj. euroa positiivisempi kuin talousarviossa

Tilikauden tulokseen vaikutti merkittävästi Kihniön kanssa solmittu sovintosopimus sote-

Tarkastuslautakunta

yhteistoiminta-alueen aikaisesta kustannusriidasta. Kihniö maksoi sopimuksen perusteella Parkanolle 770 000 euroa.

Toimintakate oli -14,9 milj euroa, vuosikate 4,4 milj. euroa ja tilikauden tulos 2,2 milj. euroa. Talousarviossa vuosikate oli 2,7 M€ ja tilikauden ylijäämä 0,6 M€.

Tilikauden tulos huomioiden taseessa on kertynyttä ylijäämää 12,0 milj. euroa.

Investointien talousarviomääräraha oli 1 691 000 euroa. Investointien toteuma on tilinpäätöksessä - 1 919 889 euroa. Investointeihin on kirjattu kertaluonteisia eriä PSHP:n purkautumisesta ja kiinteistöjen arvonkorotusrahaston purkamisesta yht. - 3 480 267 euroa. Varsinaisten investointien toteuma on 1 560 378 euroa eli 92 %.

Vuoden aikana lyhennettiin pitkäaikaisia lainoja 808 000 euroa ja lyhytaikaisia lainoja 2 850 000 euroa. Uutta talousarviolainaa ei nostettu

Taseessa 31.12.2023 on kertynyttä ylijäämää 12 M€. Lainakanta on 17 M€ ja lainakanta lisättynä vuokravastuilla on 27 M€.

Toimintatuottojen talousarviototeutuma oli 145 % joka on noin 1,7 M€ enemmän kuin talousarviossa. Verotulojen talousarviototeutuma oli 102 %, joka on 0,35 M€ enemmän kuin talousarviossa. Valtionosuuksien talousarviototeutuma oli 98 %.

4. Keskeiset suositukset ja kysymykset kaupunginhallitukselle

1. Näkeekö kaupunginhallitus tarvetta lisätä resursseja ja tehdä uusia toimia kaupungin tietojen ja kyberturvallisuusriskien ennaltaehkäisemiseksi?
2. Onko kaupungilla riittävät resurssit ja kyvykkyydet turvata sen kriittinen toiminta kaikissa olosuhteissa?
3. Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä, että kaupunginhallitus varmistuu siitä, että hallintosäännön edellyttämä riskienhallintaan liittyvä raportointi toteutuu myös tietohallinnon osalta.
4. Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä, että säästöpainetta huolimatta kaupunginhallitus varmistuu siitä, että sivistystoimessa on aina riittävä määrä ammattitaitoisia henkilöstöä.
5. Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä, että kaikkien toimielimien päätöksenteossa

Tarkastuslautakunta

noudatetaan asianmukaisia menettelytapoja ja selkeyttä sekä avoimuutta.

6. Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä, että kaikissa konserniyhtiöissä noudatetaan voimassa olevaa konserniohjetta ja jokaisen tytäryhteisön hallitus on hyväksynyt kulloinkin voimassa olevan konserniohjeen itseään sitovaksi.

5. Arviointikertomuksen käsittely

Tarkastuslautakunta on suorittanut vuoden 2023 osalta lakisääteisen arviointitehtävänsä ja jättää tämän arviointikertomuksen kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi ja pyytää kaupunginhallitukselta vastauksia edellisessä kohdassa 4. esitettyihin suosituksiin ja kysymyksiin ja lausuntoa niiden mahdollisesti edellyttämistä toimenpiteistä.

Parkanossa 22.05.2024

Juha Tuominen
puheenjohtaja

Mira Sälkänmäki
varapuheenjohtaja

Jyrki Uotila
jäsen

Satu Kallioniemi
jäsen

Tuomo Kemppainen
jäsen